

שיקיים את המצוות **בְּשַׁעֲתָא דִּיתוּב קָמִי מְלָכָא**, ובשעה שיחזור ויעמוד לפני המלך אז נאמר בו **אוּ רָאָה אוּ יָדַע**. שפירושו **אוּ רָאָה**, דהיינו **אִינוּן חוּבִין דְּעֵבֵד וְאַסְתִּכַּל בְּהוּ**. אם ראה את החטאים שעבר במזיד (רמ"ק) **אוּ יָדַע** דהיינו **בְּבִירוּרָא דְמַלְאָה דְּעֵבֵר עַל פְּקוּדָא דְמַאֲרִיָּה**, או שנודע והתברר לו אם עבר בשוגג על מצוות אדונו (רמ"ק) ואז נאמר בו **אִם לֹא יִגִּיד**, שפירושו **אִם לֹא יוֹדֵי עַל־יְהוּ קָמִי מַאֲרִיָּה** אם לא יודה אז על חטאותיו לפני אדונו (מה כתיב) **כִּד יִפּוּק מִהַאי עַלְמָא**, וכאשר הוא יצא מהעולם הזה אז נאמר בו **וְנִשָּׂא עֲוֹנוֹ. וְכִד יִשָּׂא עֲוֹנוֹ**, וכאשר הוא ישא את עונו **הֵיאֵךְ פִּתְחִין לֵיהּ פִּתְחָא**, איך יפתחו לו את פתחי ההיכלות (רמ"ק) **וְהֵיאֵךְ יִקּוּם קָמִי מַאֲרִיָּה**, ואיך יקום לפני אדונו עד שימרקו לו את כל עוונותיו (רמ"ק) **וְעַל דָּא וְעַל זֵה גִרְמִז בַּפְּסוּק נְפִשׁ כִּי תַחֲטָא כְּתִיב**. דהיינו שהקב"ה תמה עליו איך הוא חוטא.

כל מי ששוכח את דברי התורה ולא רוצה לעסוק בה כאילו הוא שוכח את הקב"ה

נְפִשׁ כִּי תַחֲטָא. (ויקרא ד) **רְבִי אַבָּא פִּתְחַ**, רבי אבא פתח לדרוש בענין חטא הברית והקדים להתחיל לפרש את הפסוק (תהלים מד) **כֹּל זֹאת בְּאַתְנוּ וְלֹא שְׂכַחְנוּךָ וְלֹא שְׁקַרְנוּ בְּבְרִיתְךָ**. ומש"כ בפסוק **כֹּל זֹאת בְּאַתְנוּ**, יש להקשות **כֹּל אֵלּוּ בָּאוּ עֲלֵינוּ מִיבְעֵי לֵיהּ**. שצריך הפסוק לומר כל אלו באו עלינו בלשון זכר ולמה הפסוק כתב כל זאת באתנו בלשון

נִקְבָּה אֶלֶּא כָּל דִּינִין דְּלַעֲיָלָא אָתּוּ עֲלֵנָא. אלא התשובה היא שכוונת הפסוק שכל דיניה של המלכות הנקראת זאת באו עלינו ולכן מוזכר הפסוק בלשון נקבה (רמ"ק) ומש"כ בפסוק וְלֹא שִׁבְחָנוּךָ, פירושו וְלֹא אֲנִישֵׁינָא מִלְּוֵלֵי אֲזַרְיִיתָךְ. שלא שכחנו את דברי התורה ולא פגמנו בז"א (רמ"ק) מִכָּאֵן אֲזַלְיָפְנָא, ומכאן למדנו כָּל מָאן דְּאֲנִישֵׁי מִלְּוֵלֵי אֲזַרְיִיתָא, שכל מי ששוכח את דברי התורה וְלֹא בָּעֵי לְמַלְעֵי בָּהּ, ולא רוצה לעסוק בה כְּאֵלוּ אֲנִישֵׁי לְקוּדְשָׁא בְּרִידָהּ הוּא, כאלו הוא שוכח את הקב"ה דִּדְהָא אֲזַרְיִיתָא כְּלָהּ שְׂמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָהּ הוּא הוּי. שהרי כל התורה כולה היא שמותיו של הקב"ה.

השומר בריתו נחשב כמי שקיים כל התורה כולה והפוגם בבריתו משקר בכל התורה

וְלֹא שִׁבְחָנוּ בְּבְרִיתָךְ, פירושו שלא חטאנו ופגמנו באות ברית קודש שהוא היסוד (רמ"ק) דְּכָל מָאן דְּמִשְׁקַר בֵּיהּ בְּהָאֵי אָתּ קִיָּמָא קְדִישָׁא דְּרִשִׁים בֵּיהּ, וכל מי שמשקר ופוגם באות ברית קודש שהוא רשום וקבוע באדם כְּאֵלוּ מִשְׁקַר בְּשְׂמָא דְּמַלְכָּא, נחשב לו כאילו הוא משקר בשמו של מלך מלכי המלכים הקב"ה בְּגִין דְּשְׂמָא דְּמַלְכָּא אֲתְרִשִׁים בֵּיהּ בְּבַר נֶשׁ. לפי שהשם של המלך רשום בו באדם דע"י מצות המילה שורה עליו שם הוי"ה ורמזו לדבר מי יעלה לנו השמימה שר"ת של הפסוק הוא מילה וס"ת של הפסוק הוא שם הוי"ה (מתמ"ד) וּקְרָא אַחֲרָא אֲזַרְיִי בֵּיהּ בְּהָאֵי קְרָא, ופסוק

אחר מלמד ומבאר את הפסוק הזה **דִּכְתִּיב**, שכתוב בפסוק (תהלים מד) **אִם שָׁכַחְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ וַנִּפְרוֹשׁ כַּפֵּינוּ לְאֵל זָר**. ופירוש הפסוק **אִם שָׁכַחְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ, כִּמְה דְאֵת אָמַר** כמו שנאמר **וְלֹא שָׁכַחְנוּךָ** (וְדָא הֵיא אוּרִייתָא דְאֵיהּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ). שלא שכחנו את התורה שהיא שם אלוהינו ומש"כ **וַנִּפְרוֹשׁ כַּפֵּינוּ לְאֵל זָר, כִּמְה דְאֵת אָמַר**, הוא כענין מזה שנאמר **וְלֹא שָׁקְרָנוּ בְּבְרִיתֶךָ. וְכָלֹא חַד מְלָה**. שלא נשקר בברית קודש וע"י כך נפרוש כפינו לאל זר ושני הפסוקים הם בענין אחד **מָאִי שָׁקְרָא הִכָּא**. וקשה איזה שקר יש בפגם הברית **דְּפָרִישׁ כַּפֵּיו לְרִשׁוּתָא אַחְרָא**, אלא התירוץ שע"י פגם הברית הוא פורש את כפיו ומשפיע שפע ברשות אחרת של הסטרא אחרא דהיינו ע"י שהוא בועל נכרית הוא משפיע בקלי' טיפת זרע שהיא סוד ה' חסדים וה' גבורות הרמוזים ב'י' אצבעותיו שנמצאים בכפיו (מק"מ) (כמ"ש בראשית מט, כד ויפוזו זרועי ידיו) **וּמִשְׁקַר בְּהֵאִי בְרִית**. והוא משקר בברית הזאת והוא כופר בקב"ה כי יש לו חותם בבשרו שהוא מהול והוא משקר וקורא לעצמו גוי ערל (רמ"ק) **וְעַל דָּא אוּרִייתָא אַחֲדַת בְּהֵאִי**, ולכן התורה אחוזה וקשורה בזאת הברית **דְּכָל מָאן דְּנָטִיר הֵאִי בְרִית**, שכל מי ששומר את בריתו **כְּאֵלוּ נָטִיר אוּרִייתָא כְּלָהּ**, נחשב לו כאילו שומר ומקיים את כל התורה כולה **וּמָאן דְּמִשְׁקַר בְּהֵאִי, כְּאֵלוּ מִשְׁקַר בְּאוּרִייתָא כְּלָהּ**. ומי שמשקר ופוגם בבריתו נחשב לו כאילו הוא משקר בכל התורה כולה.

• התורה כולה.

ראיה מאברהם אבינו ויצחק אבינו שקיימו מצוות המילה ושמרו עליה כראוי
שנחשב כאילו קיימו כל התורה כולה

תָּא תְּזִי, בָּא וְרָאָה אַבְרָהָם עַד לֹא אֶתְנַזֵּר, אברהם אבינו על שלא

קיים את מצוות המילה **הָא לֹא אֶתְמַר דְּאִיהוּ נְטִיר**

אוֹרֵייתָא, לא נאמר בו שהוא שמר את כל התורה כולה **פִּיּוֹן דְּאֶתְנַזֵּר**

ומכיון שאברהם אבינו נימול **מַה כְּתִיב,** מה נאמר עליו (בראשית כו) **עָקַב**

אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקוֹלִי וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמֵרָתִי מִצְוֹתַי

חֻקֹּתַי וְתוֹרָתַי. שפירוש הפסוק שמכיון שאברהם אבינו שמע בקולי וקיים את

מצוות המילה אז נאמר בו שהוא שמר את כל התורה כולה **וְכֹלֵא בְּגִין**

דְּאֶתְנַזֵּר, וכל זה נחשב לו בגלל שהוא מל את עצמו **אֶתְרִשִׁים פִּיהָ**

רְשִׁימָא קְדִישָׁא, וע"י המילה נרשם בו הרושם הקדוש **וְנְטִיר לִיהָ**

בְּדָקָא יְאוּת, והוא שמר אותו כראוי **סְלִיק לִיהָ כְּאִילוּ נְטִיר**

אוֹרֵייתָא כְּלָהָהּ. ואז נחשב לו כאילו הוא שמר את כל התורה כולה **יִצְחָק** (דף

י"ד ע"א) **אוּף הָכִי כְּתִיב,** וכן על דרך זה כתוב על יצחק אבינו (בראשית יז)

וְאֵת בְּרִיתִי אָקִים אֵת יִצְחָק. דהיינו תיבת בריתי שבפסוק נדרשת בשני

פנים דע"י מצות ברית מילה של יצחק אז אקים את ברית התורה (מק"מ) **וְעַל דָּא**

אוֹרֵייתָא אֶקְרִי בְּרִיתָא. [קב] ועל כך התורה שהיא הת"ת נקראת ברית דע"י

שמירת הברית נחשב כאילו הוא שומר את כל התורה כולה (רמ"ק).

אור הרשב"י

[קב] ובענין שמירת הברית דע"י כך זוכה וישב וז"ל בפסוק אלה תולדות יעקב יוסף פי לתורה עיין בספר שפת אמת בראשית פרשת חז"ל שהי' דומה לו ומה שאירע לזה אירע לזה.

הלימוד היומי

לע"נ ברוך בן שרה ז"ל